

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1133/2023
25.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Александра Степановића и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Татјаном Миленковић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела ометање службеног лица у вршењу службене дужности из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ненада Сацаковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Јагодини К 263/21 од 06.03.2023. године и Вишег суда у Јагодини Кж1 72/23 од 10.08.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.10.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ненада Сацаковића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Јагодини К 263/21 од 06.03.2023. године и Вишег суда у Јагодини Кж1 72/23 од 10.08.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини К 263/21 од 06.03.2023. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела ометање службеног лица у вршењу службене дужности из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру и осуђен на казну затвора у трајању од 1 године и 6 месеци, коју ће окривљени издржати по правноснажности пресуде када буде лишен слободе.

Истом пресудом окривљени АА је обавезан да плати суду трошкове кривичног поступка и то, на име паушала новчани износ од 5.000,00 динара, а Основном јавном тужиоцу у Јагодини трошкове настале пред Основним јавним тужиоцем у Јагодини, у износу од 4.200,00 динара, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Јагодини Кж1 72/23 од 10.08.2023. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Марка Радивојевића, па је пресуда Основног суда у Јагодини К 263/21 од 06.03.2023. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Ненад Сацаковић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд побијане пресуде преиначи тако што ће одбити оптужбу према окривљеном да је извршио кривично дело ометање службеног лица у вршењу службене дужности из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру или да укине побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован.

Бранилац окривљеног АА у захтеву наводи да су у конкретном случају били испуњени услови за примену члана 4. став 1. ЗКП, јер је у вези истог животног догађаја за који је окривљени оглашен кривим у овом кривичном поступку, окривљени већ оглашен кривим за прекршај из члана 1. став 1. Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије у време трајања забране и ограничење кретања лица на територији Републике Србије, па како се ради о истом животном догађају и истим чињеницама, постоје услови за примену начела *Ne bis in idem*, јер су оба поступка која су вођена против окривљеног кажњива, представљају кажњива дела, због чега је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни суд оцењује неоснованим, а из следећих разлога:

Из изреке пресуде Прекршајног суда у Јагодини 10Пр бр 1595/20 од 26.03.2020. године произилази, да је окривљени АА оглашен одговорним што је дана 26.03.2020. године у 20,20 сати у улици Населу ... у ... затечен у контроли од стране полицијских службеника ПУ Јагодина, где је претходно управљао путничким возилом марке „Ford ...“ којом приликом је утврђено да је окривљени затечен у време трајања забране и ограничења кретања лица на територији РС, па је на тај начин поступио супротно тачки 2. алинеја 1. Наредбе о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, чиме је учинио прекршај из члана 1. став 1. Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, као и што је истог дана, у исто време, на истом месту и у истом возилу у контроли од стране полицијских службеника приликом претреса окривљеног, од стране полиције код окривљеног пронађен један метални боксер црне боје који му је одузет уз издату потврду о привремено одузетим предметима, чиме је

учинио прекршај из члана 48. став 1. тачка 4. у вези члана 28. став 3. Закона о оружју и муницији.

Из изреке првостепене пресуде, у односу на коју је поднет захтев за заштиту законитости, произилази да је окривљени АА дана 26.03.2020. године у ... у насељу ... у урачунљивом стању, свестан да је његово дело забрањено, на други начин ометао овлашћено службено лице МУП-а РС, ПУ Јагодина, у вршењу службене дужности, на тај начин што се својим путничким возилом марке „Ford“ тип ...“ регистарских ознака ..., без укључених светала, кретао у правцу путничког моторног возила власништва МУП-а РС, регистарских ознака ... у коме се на месту возача налазио оштећени ББ, а на месту сувозача ВВ, обојица ОСЛ ПУ Јагодина, те је оштећени ББ желећи да предузме службену радњу утврђивања идентитета возача „Forda“ и проверу евентуалног кршења забране кретања због епидемије вирусом COVID-19 и кршења мере изолације, у циљу заустављања возила марке „Ford“ укључио светлосни и звучни сигнал на службеном возилу, с тим што окривљени АА возило којим је управљао није зауставио, већ је кренуо уназад, ударивши задњим делом возила у једно паркирано возило које је оштетио, а онда се дао у бекство, тако што је возилом пролазио кроз насеље ..., а потом улицом ... возећи до насеља ... бежећи све време од поменутог службеног возила којим је управљао оштећени ББ, а које га је пратило и на коме је све време радила звучна и светлосна сигнализација у циљу заустављања возила које се прати, да би окривљени АА схвативши да је ушао у тзв. „слепу улицу“ у насељу ... и немајући више могућност бекства од службеног возила своје возило зауставио, при чему је био свестан предузете радње, хтео њено извршење и наступање забрањене последице.

По налажењу Врховног суда у конкретном случају се не ради о правноснажно пресуђеној ствари, па стога вођење кривичног поступка против окривљеног АА, због кривичног дела ометање службеног лица у вршењу службене дужности из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру, а након окончања прекршајног поступка против окривљеног не представља повреду начела *Ne bis in idem*.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже и вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода прописано је да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за

дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Из наведених одредби јасно произилази да је забрањено кривично гоњење или суђење за кажњиво дело, уколико оно произилази из истих чињеница или чињеница које су у битном исте, а које су предмет дела које је већ правноснажно пресуђено.

Уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, Уставни суд Републике Србије је поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли вођење поступка против окривљеног због дела које произилази из истог животног догађаја представља повреду начела *ne bis in idem*, а ти критеријуми су: 1. да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција у прекршајном поступку по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*) и 3. да ли је постојала двострукост поступка (*bis*).

Међутим, у новијој пракси, Европски суд за људска права је у предмету А. и Б. против Норвешке, бр. 24130/11 и 29758/11, од 15.09.2016. године детаљно размотрио питање примене начела *ne bis in idem*, спроводећи тзв. тест довољно уске повезаности у садржинском и временском смислу и прихваћена је могућност да је изрицање различитих санкција од стране различитих органа које се односе на исто понашање у одређеној мери допуштено на основу члана 4. Протокола 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, без обзира на постојање одлуке која има својство *res iudicata*, те да се комбинација санкција у тим предметима треба сматрати као целина. Стога, закључак је да члан 4. Протокола 7 Европске конвенције не искључује вођење два поступка, чак и до њиховог завршетка, ако су испуњени одређени услови.

С обзиром на напред наведено приликом оцене да ли је у конкретном случају дошло до повреде начела *ne bis in idem* неопходно је одговорити на следећа питања:

1) да ли су оба поступка која су вођена против неког лица вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је прва казна по својој природи казнено – правна;

2) да ли су дела због којих се неко лице казнено гони иста (*idem*);

3) да ли је постојала двострукост поступка (*bis*);

4) да ли су два поступка довољно тесно повезана у садржинском и временском погледу, а у оквиру којег је потребно утврдити следеће критеријуме:

- да ли су се различитим поступцима оствариле усклађене сврхе које се међусобно допуњују и чине један јединствени поступак, те се тим поступцима обухватају различити аспекти противправног понашања,

- да ли је дуалитет тих поступака предвидљива последица, како у праву тако и у пракси, истог оспораваног понашања (*idem*);

- да ли су ти поступци вођени на начин како би се што више избегло дуплирање у прикупљању и оцени доказа, сарадњом између различитих надлежних тела како би се чињенице утврђене у једном поступку користиле у другом поступку, те

- да ли је казна изречена у поступку који је први правноснажно окончан узета у обзир у поступку који је касније правноснажно окончан и то на начин да укупан износ свих санкција буде сразмеран извршеном делу.

Тражећи одговор на прво питање, односно да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, Врховни суд налази да је прекршајни поступак вођен за дело које је по својој природи и тежини и сврси запрећене сакције представља кажњиво дело.

Питање утврђивања идентитета дела је кључно питање, с обзиром на то да се једним друштвено неприхватљивим понашањем могу истовремено угрозити различита заштићена добра, те остварити обележја два или више кажњивих дела, која могу бити у надлежности истог или различитих органа гоњења исте државе. Ово питање је нарочито важно у оним случајевима у којима би последице прешироког тумачења начела *ne bis in idem* биле штетне у заштити темељних друштвених вредности и сврси која се остварује у сваком појединачном казненом поступку.

У конкретном случају окривљени АА у прекршајном поступку кажњен је због учињеног прекршаја из члана 1. став 1. Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србијем, јер је дана 26.03.2020. године у 20,20 сати у насељу ... у ... затечен у контроли од стране полицијских службеника ПУ Јагодина, где је претходно управљао путничким возилом марке „Ford ...“ којом приликом је утврђено да је окривљени затечен у време трајања забране и ограничења кретања лица на територији РС, на који начин је поступио супротно тачки 2. алинеја 1. Наредбе о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије и што је и у исто време, на истом месту приликом претреса окривљеног од стране полиције, код окривљеног пронађен један метални боксер, чиме је учинио прекршај из члана 48. став 1. тачка 4. у вези члана 28. став 3. Закона о оружју и муницији.

Са друге стране, окривљени АА је у кривичном поступку оглашен кривим због извршења кривичног дела ометање службеног лица у вршењу службене дужности из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру, јер је дана 26.03.2020. године у ..., у насељу ... ометао овлашћено службено лице МУП-а РС ПУ Јагодина у вршењу службене дужности, тако што се својим возилом „Ford ...“ укључених светала кретао у правцу ПМВ власништво МУП-а РС у коме су се налазила оштећена ОСЛ ПУ Јагодина ББ и ВВ, па је оштећени ББ желећи да предузме службену радњу утврђивања идентитета возача „Ford ...“ и проверу евентуалног кршења забране кретања због епидемије вирусом COVID-19 и кршења мере изолације, у циљу заустављања возила марке „Ford ...“ укључио светлосни и звучни сигнал на службеном возилу, с тим што окривљени АА возило којим је управљао није зауставио, већ је кренуо уназад, ударивши задњим делом возила у једно паркирано возило које је оштетио, а онда се дао у бекство... бежећи све време од службеног возила којим је управљао оштећени ББ, а које га је пратило, на коме је све време радила звучна и светлосна сигнализација, у циљу заустављања возила које се прати, да би окривљени АА схвативши да је ушао у тзв. „слепу улицу“ у насељу ... и немајући више могућност бекства од службеног возила своје возило зауставио.

По налажењу Врховног суда из напред наведеног произлази да је предмет прекршајног и кривичног поступка који су се водили против окривљеног АА био један животни догађај у коме су се остварила обележја два различита деликта и на тај начин се морају сматрати битно истим у смислу члана 34. став 4. Устава.

Надаље, испуњен је и трећи услов који се тиче двострукости поступка јер је одлука из прекршајног поступка стекла својство пресуђене ствари пре правноснажног окончања кривичног поступка, с обзиром да је прекршајни поступак против окривљеног правноснажно окончан 15.05.2020. године.

Примењујући нове критеријуме, те спроводећи тест довољно уске повезаности два поступка Врховни суд је утврдио да је кажњиво понашање окривљеног захтевало два одговора, како прекршајну санкцију-због тога што је затечен у време трајања забране и ограничења кретања лица на територији РС када је поступио супротно тачки 2. алинеја 1. Наредбе о ограничења и забрани кретања лица на територији Републике Србије и што је приликом претреса од стране полиције код њега пронађен један метални боксер који му је одузет, тако и кривичну санкцију-због тога што је ометао овлашћено службено лице ПУ Јагодина у вршењу службене дужности, јер се својим путничким возилом укључених светала, крећући се у правцу путничког моторног возила власништво МУП-а, у коме се налазила ОСЛ ПУ Јагодина, када је оштећени ББ желећи да предузме службену радњу утврђивања идентитета возача и проверу евентуалног кршења забране кретања због епидемије вирусом COVID-19 и кршења мере изолације, у циљу заустављања возила окривљеног, укључио светлосни и звучни сигнал на службеном возилу, при чему окривљени није зауставио возило, већ је кренуо уназад, ударио задњим делом возила у друго паркирано возило које је оштетио, дао се у бекство, бежећи све време од службеног возила које га је пратило и на коме је радила звучна и светлосна сигнализација, да би тек након што је ушао „слепоу улицу“ и немајући могућност бекства од службеног возила, своје возило зауставио.

Из наведеног произлази, да је сваки одговор на кажњиво понашање окривљеног (прекршајни и кривични) тежио остварењу различите сврхе, односно заштити различитих добара. Прекршајна санкција је представљала реакцију на то што је окривљени затечен у време трајања забране и ограничења кретања лица на територији РС, којом приликом је код њега пронађен један метални боксер, дакле као средство одвраћања од непридржавања прописа везаних за кршење Уредбе о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије и Закона о оружју и муницији, док је кривична санкција имала сврху кажњавања због тога што је окривљени својим понашањем ометао овлашћено службено лице у вршењу службене дужности, бежањем. Друго, вођење двоструког поступка, уз могућност изрицања различитих санкција, било је предвидиво за окривљеног који је морао знати да је кривично гоњење као и изрицање прекршајне санкције, било вероватно. Треће, Основни суд у Јагодини је изводио доказе који су били релеватни за утврђивање кривичне одговорности окривљеног.

Дакле, као прво у оба поступка оствариле су се усклађене сврхе које се међусобно допуњују и чине један јединствен поступак, као друго, вођење два поступка, уз могућност кумулативног изрицања различитих казни, било је предвидиво за окривљеног, који је од самог почетка морао знати да је кривично гоњење за спречавање службеног лица у вршењу службене дужности, као и изрицање новчане казне због тога што је затечен у време трајања забране ограничења кретања лица на територији Републике Србије супротно тачки 2. алинеја 1. Наредбе о ограничењу и забрани кретања лица на територији РС и ношење металног боксера, било могуће, чак и вероватно и као треће, избегнуто је дуплирање извођења доказа у ова два поступка.

Имајући у виду све напред наведено, окривљени није претрпео било какву несразмерну штету или неправду због вођења два поступка и санкционисање различитим санкцијама, а између прекршајног и кривичног поступка је постојала довољно блиска повезаност, како у садржинском, тако и у временском погледу, те се може сматрати да чине део јединствене целине.

Из напред наведених разлога по налажењу Врховног суда неосновани су наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА којима се указује да је доношењем побијаних правноснажних пресуда на штету овог окривљеног учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Из напред наведених разлога, Врховни суд је донео одлуку као у изреци на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП.

**Записничар-саветник,
Татјана Миленковић, с.р.**

**Председник већа-судија,
Милена Рашић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**